

ŽÁDOST O GRANTOVOU PODPORU VE VÝZKUMU

**KULTURNÍ ŽIVOT SOKOLOVSKA
V PRVNÍ REPUBLICE**

Lenka Drechslerová

2014

Anotace:

Tento výzkum se věnuje kulturnímu životu na Sokolovsku v období první republiky. Zaměřuje se na spolkový život, místní tisk (německý i český), školy, programy divadel a kin, ale i různých kulturních akcí. A protože se jedná o „sudetskou oblast“ nabízí se povšimnout rozdílů, pokud se objevují, mezi skupinami Němců, Čechů a židovské obce. Okrajově se snaží zmapovat přičinění místní šlechty na kulturním dění v regionu.

Klíčová slova:

Sokolov, sudetští Němci, První republika, Falknov, Falkenau an der Eger, kultura, spolkový život, Nostic.

Podrobnější popis projektu Kulturní život Sokolovska v první republice

Hlavní myšlenka

Zmapovat kulturní život podle skupin na Sokolovsku. Cílem je doplnit chybějící části historie tohoto regionu, neboť jich velké množství není zpracováno. Zajímavé je, že samotné město Sokolov mělo menší zastoupení českých obyvatel než třeba Kraslice nebo Habartov. Během první republiky docházelo k postupnému navyšování české menšiny v celém regionu, což mělo silný vliv na život obyvatel. V Sokolově dokonce vycházely jedny z mála česky psaných novin. Dokonce zde vznikla první česká menšinová škola v regionu a to díky silné podpoře Nosticovského rodu.

Zaměříme-li se na židovské obyvatelstvo, musíme si uvědomit, že bylo velmi asimilované. Takže abychom zjistili kulturní akce a aktivity čistě této komunity a spolků, museli bychom znát konkrétní jména.

Cílem projektu je tedy zjistit, jak velké byly, jestli byly, rozdíly mezi obyvateli Sokolovska, a to především díky silné německé populaci.

Metody výzkumu a prameny

Za použitou hlavní metodu můžeme považovat metodu přímou, a to na základě archivních materiálů - regionálních časopisů (*Karlovarské listy*, *Výspa*, *Egerer Zeitung*, *Falkenauer Tagblatt* aj.), spolkových knih ap. Důležitá je také snaha porovnat rozdíly v obsahu dobového českého a německého tisku. Pro lepší pochopení tehdejší situace budou použity fotografie, dopisy a deníky obyvatel sokolovského regionu. Dále bude využita progresivní metoda, tedy popis událostí v čase v kombinaci se synchronním přístupem sledování situace na více místech najednou.

Dosavadní zpracování tématu v literatuře

V dosavadní literatuře, ani výzkumu, není Sokolovsko dobře zpracováno. Jedná se spíše o celkovou historii jednotlivých měst a obcí, nebo jednotlivé příspěvky do regionálních časopisů. Zajímavá je i skutečnost, že k samotnému Sokolovu není tolik publikací jako například ke Kraslicím, Hornímu Slavkovu, Chebu nebo Karlovým Varům. Což je škoda, neboť se jedná o město se zajímavou historií, ale i barvitými obyvateli a kulturou.

Jako příklad můžeme uvést:

Aubrecht R., *Menšinový učitel František Věšín*. Sokolovsko 3, 2011, č. 3, s. 2-3.

Beranová R. a kol., *Falknov 1908 - Sokolov 2008*, Sokolov 2011.

Kniha o městě Sokolov, Sokolov 2005.

Matějček J., *Český dělnický spolek Volnost ve Falknově v letech 1897-1908*. MZK 3, Plzeň 1964, s. 95-116.

Prokop V., *Sokolov. Z dějin města a jeho škol*, Sokolov 1994.

Velek K., *Vývoj pionýrského a mládežnického hnutí na Sokolovsku 1917-1945. 35 let pionýrského hnutí na Sokolovsku 1949-1984*, Sokolov 1984.

Vessel M., *Historie židovského osídlení na Sokolovsku*, Sokolov 2002.

Vessel M., *Historie židovského osídlení na Sokolovsku*. Týdeník Sokolovska 11, 2001, č. 50-51, 12, 2002, č. 1-8.

Seznam literatury

Prameny:

Kronika města Sokolov

Archivní materiály ze Státního okresního archivu Sokolov se sídlem v Jindřichovicích

Archivní materiály ze Státního oblastního archivu v Plzni, pracoviště Klášter

Archivní materiál ze Státního okresního archivu Cheb

Archivní materiál ze Státního okresního archivu Karlovy Vary

Časopis Egerer Zeitung

Časopis Falkenauer Tagblatt

Zápisy z německých ročenek Falkenauer Jahrbuch

Zápisy z české školy v Sokolově

Časopis Výspa

Karlovarské listy

Pražské židovské muzeum

Soukromý archiv PhDr. Kafkové (fotografie s židovskou kulturou a společenským životem, korespondence)

Soukromý archiv Ing. Michaela Runda

Soukromý archiv Ing. Jana Runda

Soukromý archiv Vladimíra Prokopa ml.

Cíle výzkumu

Jedním z cílů je zjistit, jak rozdílná byla situace v kultuře s přihlédnutím na žijící menšiny v jednotlivých obcích sokolovského okresu. Snaha povšimnout si postupného vývoje s přihlédnutím na změny ve třicátých letech (zvýšení aktivity německého nacionalismu). Druhým srovnává kulturní život s ohledem na jednotlivé menšiny (programy kin, divadel, spolků aj.)

Výsledkem projektu bude odborná monografie. Každé město/obec ze sokolovského regionu bude mít vlastní kapitolu s následnými podkapitolami o klubech, akcích, periodikách atd. Hlavní otázky, které si tato práce klade, jsou:

1. Jaká byla situace v jednotlivých městech regionu v průběhu první republiky a jak se měnila v průběhu let.
2. Jaké rozdíly byly mezi zkoumanými kulturními obcemi.
3. Jaký vliv měl rod Nosticů na kulturní život a život kulturních obcí.

Délka a stručný rozvrh práce

Celkový výzkum Kulturního života na Sokolovsku v první republice jsem rozvrhla do dvou let. Hrubý plán je:

1. rok

Cílem prvního roku je sběr materiálu a to především v archivech – Státní okresní archiv Sokolov se sídlem v Jindřichovicích, Státní oblastní archiv v Plzni s pracovištěm v Klášteře, Státní okresní archiv Cheb, Státní okresní archiv Karlovy Vary.

. Dále je nutný výzkum v židovském muzeu v Praze. Pro velké množství materiálu k prostudování a analýze zabere bádání přibližně tři čtvrtě roku. Zbytek bude věnován k postupnému sepsání a konzultaci s regionálními odborníky.

2. rok

Pokračuje vypracovávání výsledné odborné monografie a její tisk.

Rozpočet plánovaných nákladů

Dojíždění	1500 Kč/měsíčně	36 000 Kč/dva roky
Ubytování	5000 Kč/měsíčně	120 000Kč/dva roky
Stravování	4000 Kč/měsíčně	96 000Kč/ dva roky
Kancelářské potřeby	300 Kč/měsíčně	7 200 Kč/dva roky
Náklady na vydání knihy 300kusů	250 Kč/kus	75 000 Kč
Celkové náklady		334 200 Kč

Resumé v angličtině

It is interesting to observe the situation and cultural life in the various municipalities of the Sokolov region. The most interesting were the lives of children and students, whose schools hosted numerous gatherings, sporting events and puppet theaters with traditional Czech plays on display. Films shown in cinemas city were 80% German. Most municipalities had more than one movie theater; in Sokolov itself there were five. It is worth noting that although Sokolov had a smaller number of Czech population than Svatava, or Kraslice, it was the center of many Czech associations and clubs. As for local periodicals, most of them are unsurprisingly German. Only a handful of papers are Czech, notably the Carlsbad Papers (based in Carlsbad), and the Outpost for Youth (based in Sokolov).

The Jews in the Sokolov region mingled with the other residents. Sorting them out is hard, we have to know specific names to purposefully inspect the events and life of their community. In the press, there are references about the gradual migration of the Jewish population since 1932.